

BESZÁMOLÓK AZ MTA IX. OSZTÁLY ÜLÉSEIRŐL (2019 április – 2022 február)

Kedves Tagtársak!

Az MTA IX. Osztály 2019. április 24-én megtartott osztályülésének beszámolója egyrészt az MTA és az ITM közötti tárgyalások állásáról, másrészt az MTA keretében készült két vitaanyag megtárgyalásáról, harmadrészt a folyó ügyekben történő döntésekről és szavazásokról ad egy rövid áttekintést.

Az MTA és az ITM közötti tárgyalások az elmúlt 1 hónapban is tovább folytatódtak, de megállapítás nem körvonalazódik. A folyó tárgyalások szerint a neuralgikus pontok a két intézmény álláspontja között: 1. a kutatóhálózat leválasztandó-e az MTA-ról 2. át kell-e alakítani az MTA irányítási rendszerét. Az MTA ragaszkodik a kutatóhálózatához és annak irányításában reformot el tud képzelni. Azonban csak olyan vitaanyagokat, összefoglalókat, megállapításokat stb. olvastunk, amelyekben nincs körvonalazva az ITM MTA-val és intézményhálózatával kapcsolatos koncepciója, az anyagok többnyire az MTA álláspontjának egy-egy részletét mutatják be. Ezzel kapcsolatban az alábbi anyagok tanulmányozását javasolja az Osztály vezetése a közgyűlésre történő felkészüléshez:

Eötvös 2020+ vitaanyag, elérhető:

<https://mta.hu/data/dokumentumok/hatteranyagok/Eotvos2020.pdf>

Lendület kutatócsoportok javaslatai az MTA kutatóhálózat átszervezésére és

fejlesztésére, elérhető: <https://mta.hu/az-mta-es-az-itm-kozotti-koltsegvetesi-vita/helyzetelemzes-es-javaslat-a-lendulet-csoportvezetok-ujabb-nyilt-levele-109443>

Az Osztályülésen folyó vélemény-nyilvánítás alapján megállapítható, hogy az Eötvös 2020+ koncepció nagyon jó áttekintést ad a tudományos kutatások és az innováció közötti kapcsolatok elméleti alapjairól és annak fényében az MTA kutatóhálózatának fejlesztési igényeiről és irányairól. Hasonlóan alapos és átgondolt vélekedést dolgoztak ki a Lendület kutatócsoportok vezetői és kutatói a saját gyakorlatuk, kutatói tapasztalataik alapján a hazai tudomány fejlesztési irányairól. Természetesen még egyik anyag sem tekinthető kiérlelt koncepciónak, de mutatja azt a fogékonyságot, hogy az MTA kutatók maguk is érdekeltek abban, hogy szembenézzenek a magyar tudomány helyzetével, eredményeivel és megoldandó problémáival. Mindkét vitaanyag az MTA és kutatóhálózatainak egységét és egyben tartását képviseli.

A folyó ügyek tekintetében két intézetvezető pályázat nélküli státuszának meghosszabbítására szavazott az Osztály. Szanyi Miklós az MTA KRTK Világgazdasági Intézet igazgatója marad 2020. március 31-ig, Fertő Imre pedig az MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet igazgatója 2021. június 30-ig. Ezen kívül még mindenkit érdeklő témában, az Osztály MTA doktora tudományos cím megszerzésében történő közreműködésének néhány ügyrendi szabályának módosítását szavazta meg az Osztályülés a Doktori Tanács kérésére. Továbbá ajánlásokat fogadott el az Osztályülés az Osztály hatáskörébe tartozó kutatóközpontok és önálló kutatóintézetek (KRTK és a TK) munkáját segítő és minőségi felügyeletét ellátó külső tanácsadó testületek megújítására vonatkozóan.

Üdvözlettel:

Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

Az MTA közgyűlésről készült részletes beszámolót ajánlom a figyelmetekbe:

https://mta.hu/mta_hirei/mta-kozgyules-a-kutatohalozat-maradjon-az-akademianal-uj-iranyitasi-rendszerrel-109663

Ezen túlmenően az MTA Hírek-ben az Akadémikusválasztás 2019 alatt további információkat találtak a választásról: https://mta.hu/mta_hirei/akademikusvalasztas-2019-kozvetette-az-mta-az-akademiai-tagajanlasokat-az-ajanlott-kutatok-egyegyede-no-109207

A IX. Osztály 2019. május 22-én tartott ülésén személyi ügyekben tárgyalunk és szavaztunk. Az Eötvös József Aranykoszorúra felterjesztett jelöltekre, valamint az MTA doktori fokozatára pályázók előterjesztéseire történt szavazás. Ezen kívül az őszi Magyar Tudomány Ünnepe témájának körvonalazása került szóba, amelynek megbeszélésére már kevés idő maradt. Simai Mihály akadémikus javasolt egy interdiszciplináris témát, ami kb. az új technikai forradalom kihívásai és esélyek a lépéstartásra itthon és az EU térségben. Erről még más MTA Osztályok és Bizottságok is tárgyalnak. Mindenki ötletét kíváncsian várja az Osztály, az SJTB és én is várom.

Üdvözlettel:

Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

2019. június 12-i ülésén a IX. Osztály osztályülése az MTA -ra vonatkozó törvényjavaslat által kialakult helyzetéről kapott tájékoztatást Lamm Vanda akadémikus osztályelnöktől. A résztvevők hozzászólásai révén az alábbi állásfoglalás született meg, amelyet az osztályülés egyhangú határozattal fogadott el: „Az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya aggodalmát fejezi ki a kormány által beterjesztett, a kutatóhálózatot érintő törvénytervezet miatt.

Az Osztály tagjai szolidárisak az MTA Elnökével és támogatják abban a törekvésében, hogy levélben kérje a parlamenti képviselőket, ne szavazzák meg az MTA-ra vonatkozó törvényjavaslatot.

Az Osztály különösen aggódik a társadalomtudományi kutatóhelyek és az e kutatóhelyeken dolgozó közalkalmazottak jövője miatt.” Elérhető:

A IX. Osztály 2019. 06. 12-i állásfoglalása: <https://mta.hu/ix-osztaly/a-gazdasag-es-jogtudomanymok-osztalyanak-allasfoglalasa-109844>

[Ezen túlmenően az azóta eltelt időszakban](#) Lovász László, az MTA elnöke levelet írt a parlamenti frakcióvezetőknek, az MTA Felügyelő Testülete állásfoglalásában azt fogalmazta meg, hogy a törvényjavaslat nem elfogadható, visszavonása messzemenően indokolt, és alkotmányossági vizsgálat is indokolt. Elérhetőségek: https://mta.hu/mta_hirei/lovasz-laszlo-az-mta-elnokenek-levele-a-parlament-frakciovezetoknek-109806 és https://mta.hu/mta_hirei/lovasz-laszlo-az-mta-elnokenek-levele-a-parlament-frakciovezetoknek-109806.

Az osztályülés a továbbiakban személyi kérdésekről, kitüntetésekre történő előterjesztésekről szavazott.

Minthogy a következő osztályülés szeptemberben lesz, ezért javaslom az MTA Hírek figyelemmel kísérését az MTA honlapján.

Mindenkinek pihentető, erőt gyűjtő nyaralást kívánok.

Üdvözlettel:

Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2019. 09. 18-i osztályülésén az alábbi témákról volt szó és születtek döntések: Megtörtént törvényileg az MTA-ról az intézményhálózatának leválasztása. Jelenleg a különféle jogi formaságok intézése folyik.

Az MTA arra gondolt, hogy a régi, hozzá tartozó intézeteknek még egy plusz címet ad, aminek neve Kiválósági Intézet. Közelebbről nézve ez már nem tűnik olyan egyszerűnek, mert az átalakítás után sok kiváló kutató hagyja el az intézetet és helyettük szinte bárkit felvesznek, hogy ne vesszenek státuszt. Emiatt már nem magától értetődő, hogy mely intézmények a kiválóak. A témát azonban nem engedte még el az MTA. Most azon gondolkodnak, hogy miként lehet majd monitorozni az egyes kutatóintézetek teljesítését, és a teljesítményértékelés után kívánják a címet odaítélni, de nem véglegesen. A témán 5 fős bizottság dolgozik.

A nyár folyamán két MTA-t érintő ügyben történt Alkotmánybírósághoz fordulás. 1. A közgyűlési képviselők egy, az előírt kvótának megfelelő csoportja készített egy beadványt azzal a céllal, hogy függesszék fel az MTA átalakításáról szóló törvény végrehajtását a tulajdonhoz való jog megsértése miatt. 2. A másik beadványt az Elnök Úr adta be azért, mert szerinte az említett törvény sérti a tudomány szabadságát. Még semmi válasz nem érkezett egyik beadványra sem.

2019. december 2-án lesz az MTA rendkívüli közgyűlése. Elsődleges tárgya az MTA működési és szervezeti szabályzatának módosítása a megváltozott helyzetnek megfelelően. Ehhez kapcsolódóan elindult egy stratégiaformáló munka is az MTA jövőjére vonatkozóan, helyzetének és társadalmi szerepének újra-pozicionálása céljából.

Szavazás történt a folyóiratok meghívásos alapú támogatási pályáztatásáról 2019-es keret terhére. AZ Osztály javaslata elfogadásra került. Szavaztunk még MTA doktora ügyekben készült előterjesztésekről és az Acta Oeconomica főszerkesztői megbízatásának egyéves meghosszabbításáról. Mindkettőt megszavazta az Osztályülés.

Az Osztályülés megvitatta azt a tervezetet, amely arról készült, hogy az MTA átadja folyóiratai kiadói jogát az Akadémiai Kiadó Zrt-nek annak fejében, hogy nem kell az MTA-nak a jövőben folyóirat támogatást fizetnie a Kiadónak. A hozzászólások után végül azt fogadta el az Osztályülés, hogy most ezt a javaslatot nem támogatja, a kérdés továbbgondolást igényel.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2019. 10. 16-i osztályülésén az alábbi témákról volt szó és születtek döntések: Megtörtént törvényileg az MTA-ról az intézményhálózatának leválasztása. Megalakult az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat. Ezzel az átalakulással együtt elvették az MTA Kiválósági Programjának finanszírozását is az MTA-tól. Az MTA-nál csak a pályázatértékelés maradt. Az Osztályülés megtárgyalta és elfogadta az MTA Alapszabályának és Ügyrendjének a törvényi változások miatti változtatását.

Az ülés másik fő témája az MTA Stratégiai Alapelvei 2019 c. vitaanyag volt. A vitaanyag az új helyzet utáni időszakra vonatkozó stratégiai megfontolásokat foglalta össze és azt szeretné, ha azt a decemberi rendkívüli közgyűlés vita után elfogadná. Az Osztály álláspontja, hogy nem kellene előre megkötni az új vezetőség kezét, ugyanis jövő év májusában

vezetőségváltás lesz az MTA-ban. Mindössze egy jövőorientált küldetést kellene megfogalmazni az MTA megváltozott helyzete miatt, ami röviden meghatározná az intézmény társadalmi szerepét. A vita végén egy összefoglaló osztályálláspont került megfogalmazásra és elfogadásra.

Az Osztályülés támogatta két tanulmánykötet elkészítését. Az egyik az MTA 30 éves munkásságának átfogó és osztályok szerinti ismertetése, amelynek végén az MTMT2-ből kiemelt tudományometriai információk is szerepet kapnak. Az osztálynak mindössze 50 oldal terjedelemben kell majd összefoglalnia tudományos munkásságát. A másik kötet egy ünnepi tanulmánykötet, amely Király Tibor akadémikus 100. születésnapjára készül. Az akadémikus úr 2020 júliusában lesz 100 éves.

Üdvözléssel:

Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2019. 11. 13-i osztályülésén az alábbi témákról volt szó és születtek döntések: Az Osztályülés fő témája „A magyar tudományos kutatás kiemelkedő eredményei a rendszerváltástól napjainkig (1989-2019)” c. kötet tervezet korábbinál részletesebb előterjesztésének megtárgyalása volt. A kötet koncepciójáról Falus András akadémikus és főszerkesztő adott egy pontosításra és meggyőzésre irányuló személyes áttekintést az írásban már elküldött 2 oldalas előterjesztéshez. Ő a kötetéről folyó vita végéig ott maradt, válaszolt a kérdésekre és a felvetésekre, valamint érvelt a kötet mellett.

A kötet tisztuló célja szerint egy közérthető nyelven megírt és a hazai széles közvélemény informálására kell, hogy szolgáljon. Nem lexikon, sem nem egy MTMT2-ből összesített statisztikai elemzés, sem pedig a Parlamentnek benyújtott éves MTA jelentések kivonata. A kötetnek a magyar tudomány egészét átfogó és az egyes osztályokon belül született, nemzetközileg is elismert, és a hazai társadalom szempontjából is fontos, tehát a legfontosabb kutatási eredményeket kell bemutatnia.

Osztályok szerint kellene rendezni az eredményeket, de osztályközi konszenzusokra is szükség lehet, ha egy-egy témakört több osztályhoz tartozó területeken is kutattak.

Fontos, hogy az MTA-n kívül folyó tudományos tevékenységek eredményei is kellő súllyal megjelenjenek a kötetben.

Minden Osztály delegáltjainak részvételével a közeljövőben tartani kellene egy megbeszélést, hogy az egyes Osztályokról szóló részek szerkezete kb. azonos legyen. Minthogy elektronikus változata is lenne a kötetnek, ezért ahhoz linkek is kapcsolhatók, továbbá a kereshető szócikkeket is ki kellene alakítani.

Határidők: 2020. január vége első változat, 2020. február vége a végleges változat.

A vita folyamán többen felvetették, hogy kevés a rendelkezésre álló idő, mert a tudományos bizottságokat is be kell vonni a munkába mint alapanyag szállítókat, és mint az összegyűrt osztályanyagok lektorait, ellenőrzőit. Ehhez jóval több idő kell.

Mások azt kifogásolták, hogy lehetetlen ilyen átfogó mű megírása ilyen kis terjedelemben (osztályonként 50-80 ezer karakter). Ha el is készül a kötet a kimaradók majd keményen megbírálják, hogy részrehajló volt, vagy rengeteg reklamáció várható, ami egymás ellen fordíthatja a kutatókat, de a feltételezett olvasóközösséget is elbizonytalanítja a kötet értékét illetően.

Különösen nehéz helyzetben van a IX. Osztály, mert sok tudományterületet fog át és 10 bizottsága van. Témafelelősei viszont csak a szociológiának (Szalai Júlia), a közgazdaságtannak (Csaba László) és a jogtudománynak (Lamm Vanda) vannak. Nyitott

kérdés, hogy vajon a többi, ide tartozó tudományterület eredményei miként jelennek majd meg az Osztály jelentésében?

Az Osztályülés jelentős része kételyeket fogalmazott meg és nem támogatta a kötet tervezetét. Akik támogatóan viszonyultak, azok is kevesellették a rendelkezésre álló időt, mert rettentően nehéz lesz a válogatás és az egyeztetés a különböző tudományterületek és bizottságok között. A vitát Falus András azzal foglalta össze, hogy a nehézségek ellenére is meg kell lennie a kötetnek, és abból egyik Osztály sem maradhat ki.

A vitát követte a jelölés és az osztályszavazás a Doktori Tanács, a Tudományetikai Bizottság és a Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság új osztálydelegáltjairól. A megválasztott új tagokat és póttagokat az illető bizottságok névsorában és az MTA honlapján találjátok majd meg.

Üdvözlettel:

Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2019. 12. 11-i osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Az Osztályülés első témája a „Fiatal Kutatók Akadémiája” bemutatkozása volt. A bemutatkozó előadást Lengyel Balázs tartotta, aki az Agglomeráció társadalmi kapcsolatai Lendület Kutatócsoport vezetője. A fiatal kutatóknak ez a mozgalma 2000-ben indult el Németországban. Azóta sok országban intézményesült, és 2019-ben Magyarországon is megalakult az MTA Elnökség jóváhagyásával. A mozgalom célja a fiatal kutatók segítése, nemzetközi kapcsolataik erősítése, a kutatók közötti generációs kapcsolatok és kommunikáció rendszeressé tétele, közreműködés a tudomány és a tudományos életpálya népszerűsítésében. Azt tervezik, hogy minden évben 12 tagot vesznek fel és így 5 év alatt 60 főre emelik taglétszámukat. Ez állandó létszám, mert minden tagot 5 évre vesznek fel és csak 40 év alatti PhD fokozattal rendelkezők pályázhatnak tagságra. Szoros kapcsolatot kívánnak kiépíteni az MTA Doktori Tanácsaival, hogy ezzel is elősegítsék a fiatal tudományos kiválóságok kiemelkedését. Legközelebb ősszel lesz választás náluk és kéri az Osztályt, hogy népszerűsítse és segítse ennek az MTA intézménynek a felfejlődését.

Lamm Vanda Osztályelnök Asszony tájékoztatót a legutóbbi elnökségi ülésről. A Rendkívüli Közgyűlés megalapította az MTA Kiváló Kutatóhely címet, amit 2021. szeptember 1-ig minden volt MTA kutatóhely használhat. A májusi közgyűlésig ki kell dolgozni a cím pályázásának feltételeit. Sajnálatosnak tartotta, hogy egy összeférhetlenségi nyilatkozatot, melyet szabályosan terjesztettek be akadémikusok és közgyűlési képviselők, nem fogadott el a Rendkívüli Közgyűlés (pontosabban csak 46%-ban fogadott el), mert az új helyzetben az MTA új vezetésében nem lenne jó, ha vezető beosztások halmozódása előfordulna. Ezt a javaslatot az Elnökség sem támogatta, de csak azért nem, mert nem szerette volna a már megindult tisztújítási folyamatot ezzel a módosítással megzavarni. Azt viszont elismerte, hogy majd kell ilyen szabállyal bővíteni az MTA SZMSZ-ét.

„A magyar tudományos kutatás kiemelkedő eredményei a rendszerváltástól napjainkig (1989-2019)” c. kötetrel kapcsolatban az az új álláspont, hogy minden Osztály a saját maga ritmusában készíti majd el ezt az információs anyagot, amiből nem lesz nyomtatott könyv, hanem csak egy folyamatosan bővíthető e-dokumentum. Minden Osztály minden bizottsága maga készíti el a saját témakörében a 30 év alatt született főbb tudományos eredmények bemutatását. Az Osztály továbbra is kb. 80 000 karakterben gondolkodik figyelembe véve azt is, hogy 10 tudományos bizottsága van. A rövid vázlatot január elejére kell elkészíteni és

azután a részletes dokumentumot. A tudományos eredmények ismertetésében kiemelendőnek javasolják a sorozatok megjelentetését, nagy jelentőségű köteteket, nemzetközi kutatásokban való részvételt és azok itthon is hasznosítható eredményeit stb. Tehát lesz elég idő egy színvonalas és a szakterületekhez igazodó, azok legjellemzőbb eredményeit bemutató beszámoló elkészítéséhez.

Utolsó napirendi pontként különböző akadémiai díjakra előterjesztettekről szavaztunk. Minthogy ez az ülés és egyben a beszámolója ebben az évben utolsó volt, ezért minden kedves kollégának kívánok kellemes ünnepeket és eredményekben gazdag új évet.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2020. 02. 19-i osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Az Osztályülés első témája Lamm Vanda Osztályelnök Asszony beszámolója volt a januári Elnökségi Ülésről. Döntés született egy ad hoc bizottság felállításáról, aminek az lesz a feladata, hogy kidolgozza a Kiváló Kutatóhely cím odaítélésének feltételeit és a pályázati szabályzatot. A pályázat először 2021. januárjában kerül kiírásra. A IX. Osztály 1 fő belső (Bayer József akadémikus) és 1 fő külső (Vincze Mária Magdolna akadémikus) tag részvételét szavazta meg az ad hoc bizottságba. Az MTA Elnöksége tiltakozott az ukrán nyelvtörvény ellen, amelyet a Külügyminisztériumon keresztül juttattak el az érintetteknek. Beszámolók hangzottak el a MTÜ programokról és a miskolci MTA Bizottság 40 éves tevékenységéről. Mindkettőt sikeresnek minősítette az Elnökség.

Második téma volt a támogatandó tudományos társaságok és folyóiratok listájának áttekintése. Egy javaslat született arról, hogy részesüljön MTA támogatásban a Magyar Regionális Tudományos Társaság. A listára vételt az Osztályülés támogatta.

A támogatandó folyóiratok listájának bővítésére szintén egy javaslat érkezett. A Replika támogatásának ügyében nem született határozat, mert nem tudható a jelenlegi információk alapján az, hogy mely folyóiratoknak van még más forrása is. Azt viszont nem szeretné az Osztályülés, ha az eddig támogatott folyóiratok közül valamelyik a keretcsökkentés miatt nem jelenhetne meg. A keretösszeg ugyanis változatlan marad erre az évre vonatkozóan. A döntés elhalasztódott a további informálódásig.

Az Osztály Bizottságainak írásba leadott beszámolóit megtárgyalta és egyhangúlag elfogadta az Osztályülés. A jövőben azonban el kell majd dönteni, hogy az akadémikusok kitüntetése és munkája valójában melyik bizottsághoz köthető. A tavalyi évi beszámolóknak e téren több átfedés is volt.

Az Osztályülés egyhangúlag Hamza Gábort jelölte a Premio Princesa de Asturias külföldinek odaítélendő spanyol díjra. A közelmúlt doktori védéseiről elhangzott beszámolók után az Osztályülés tudomásul vette és megszavazta azokat. Megszavazta, hogy a 2021-ben esedékes Dante-centenárium tudományos rendezvényeinek koordinálásában az Osztály képviseletében Hamza Gábor vegyen részt.

Végül az Osztályelnök Asszony beszámolt a „A magyar tudományos kutatás kiemelkedő eredményei a rendszerváltástól napjainkig (1989-2019)” című tervezett kötet ügyének állásáról. A kötetbe írandók vázlatának áttekintése után az az álláspont alakult ki, hogy az Osztályon belül 4 nagy csoportba szerveződik a munka:

- Közgazdaságtan, Csaba László,

- Szociológia, Szalai Júlia,
- Jogtudomány Lamm Vanda összefogásával és a
- Negyedik csoport tartalma, a kisebb részterületekről pl. hadtudomány, regionális tudományok, stb., Pálné Kovács Ilona koordinálával áll majd össze.

Kezd tisztázódni a terjedelem, miszerint az első három terület kb. 18 ezer karakterben foglalja össze eredményeit, míg a 4. terület kb. 25 ezer karaktert kap. A tartalmat illetően az hangzott el, hogy neveket, szerzőket nem kell írni. Témakörökbe kell rendezni a mondandókat. Néhány kiemelkedő kutatásról kell, hogy szóljon a szöveg és a nemzetközi hatású kutatások élvezzenek prioritást. A Statisztikai és Jövőkutatási Tudományos Bizottság esetében ez most úgy fest, hogy a statisztika rész a közgazdaságtanhoz kerül, a jövőkutatás pedig a negyedik csoporthoz. Ezt a javaslatunkat elfogadta az Osztályülés. Mindkét Albizottság kb. 5-5 oldalban készítheti el összegezését, ami kb. 5-6 ezer karakter. Határidő március 27. A leadott anyagokból majd a témacsoportokat vezetők fognak válogatni a véglegesítéshez.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2020. 09. 18-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Az Osztályülés első témája Lamm Vanda Osztályelnök Asszony tájékoztatója volt az alábbiakról:

- Az MTA még az előző elnökség ideje alatt létrehozta a Köztestületi Igazgatóságot a tagok ügyeinek gyorsabb és szakszerűbb intézése céljából. A vezetője Oberfrank Ferenc. Az MTA új elnöksége megújította a titkársági szervezetet. Erről az MTA honlapján lehet részletesen tájékozódni.

- A Magyar Tudomány Ünnepe novemberi rendezvényét Erdei Anna Főtitkárhelyettes Asszony koordinálja. A központi rendezvény címe: Jövőformáló tudomány. Örömmel tájékoztatlak, hogy Meskó Bertalan bekerült a javasolt bizottsági rendezvényünkől a központi rendezvény előadói közé. A központi rendezvény és az osztályrendezvények egyaránt online lesznek. A központiak november 7. és 14. között, az osztályrendezvények pedig november 15. és november 30. között lesznek. Minden rendezvény előadásait az MTA nagyteremben fogják rögzíteni zárt ajtók mögött. Konferencia rendezvényeket is befogadtak, így az Osztályhoz kapcsolódóan lesz regionális tudományi és gazdálkodástudományi konferencia is.

- „A magyar tudományos kutatás kiemelkedő eredményei a rendszerváltástól napjainkig (1989-2019)” című tervezett kötet négy rész tanulmánya közül háromnak elkészült az első változata. Csaba László a közgazdaságtudomány 30 évéről írt egy esszét, Szalai Júlia a szociológia területeit tekintette át a részterületekről bekért tanulmányok alapján, Pálné Kovács Ilona pedig a regionális tudomány, a hadtudomány, a politikatudomány és a jövőkutatás területeiről készített bizottsági rész tanulmányokat fésülte össze az előírt terjedelemben. A jogtudományról is hasonló módon készül az áttekinthető tanulmány Lamm Vanda vezetésével, de az még kb. 70-80%-ban készült el. Az Osztály elfogadta Lamm Vandának azt a javaslatát, hogy az egyes bizottságok még áttekinthessék a nagy tanulmányokat, ha kívánják, illetve Csaba László esszéjét a közgazdasági-gazdálkodástudományi bizottságok vitassák is meg. A

tanulmányok leadási határideje ugyanis kitolódott 2021 februárjára, így még van idő a további csiszolásra.

Ezután került sor az Osztály vezetőségválasztó, és egyéb tisztségekre javasoltak jelölőlistájának a véglegesítése a jelölőbizottság javaslata és a hozzászólások alapján. Minthogy Vörös József nem vállalta a jelölését, ezért a lista csak 1 elnökjelöltet tartalmazott. Végül a jelölőlista 1-1 személyt tartalmazott minden tisztségre. Az ülésen nem volt vita a jelöltekről. Azóta már az online szavazás is megtörtént és az eredmények is megszülettek. Az új elnök Bayer József, az elnökhelyettesek pedig Hamza Gábor és Halmai Péter lettek. Ezen kívül Szalai Júliát delegálja az Osztály a VK Szociális Bizottságába, Stipta Istvánt pedig a VK Könyvtári Bizottságába. Minden megválasztott 80% feletti szavazati aránnyal nyerte el tisztségét.

Az előző osztályülés óta történt doktori védésekről hallgattunk meg beszámolókat, amelyeket az Osztály tudomásul vett. Ezután köztestületi tagfelvételekről szavaztunk. Most a mi bizottságunkat nem érintette ez a tagfelvétel.

Az egyebek között két indítványt fogadtunk el. Az egyiket Szalai Júlia terjesztette elő, amely arról szólt, hogy csatlakozzunk a Biológiai Tudományok Osztálya tiltakozó állásfoglalásához. Az állásfoglalás szövege a következő:

„Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya állásfoglalása az NKFIH-OTKA pályázatok elbírálása körül kialakult helyzetre vonatkozóan

Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya elfogadhatatlannak tartja a tudományfinanszírozással kapcsolatos szakmai döntések (rangsorok) bármilyen felülbírálatát, történjen az politikai, ideológiai, vagy akár személyes okból. Az Osztály felszólítja az NKFIH és az ITM apparátusát, hogy a jövőben az ilyen természetű beavatkozástól az ország tudománya érdekében tartózkodjon.”

A IX. Osztály megszavazta a csatlakozást a tiltakozáshoz. Bár kicsit későn reagáltak az Osztályok erre az OTKA-val kapcsolatos sajnálatos eseményre, ezért az osztályülés elhatározta, hogy a jogászok 2-3 oldalas jól átgondolt és szakszerű, az alaptörvénnyel is összhangban levő állásfoglalást készítsenek a tudomány és az oktatás szabadságáról. A nyilatkozat kör-e-mail-ben csiszolódjék, és ha elkészül, és az osztályképviselők elfogadják, akkor az kerüljön fel az Osztály honlapjára.

Üdvözlettel és vírusmentes őszt kívánva:

Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

Először is köszönöm pozitív visszajelzéseket a rendszeres beszámolóim kapcsán. Jó érzéssel tölt el, hogy figyelemmel kíséritek az MTA-ban mostanában zajló, néha nem szokványos történéseket.

A IX. Osztály 2020. 10. 28-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Az Osztályülést a megválasztott új Osztályelnök, Dr. Bayer József vezette.

Tájékoztatást kaptunk az október 27-i elnökségi ülésről, aminek témái voltak a Titkárságon belüli szervezeti változások megvalósítása, a Járványügyi Munkacsoport és az MTA kiváló kutatóhely cím adományozása kritériumának kidolgozására munkacsoport létrehozása, amelynek az Osztályból tagjai lettek Hunyadi László és Vörös József, valamint az MTA MTÜ szervezési munkáinak állása. Az MTA MTÜ minden rendezvénye online lesz hallható és

látható a MTA oldalán megjelent programfüzet szerint. Hamarosan megkezdődik a felkészülés az MTA alapításának 200. évfordulójára.

Minthogy a központi rendezvények között is szerepel Bizottságunk két előadója – Mag Kornélia és Meskó Bertalan (nov. 11. 18 órától) – ezért kérek mindenkit, hogy hallgassa meg őket. Ezen kívül nov. 17-én 10-13 óra között lesz a Bizottságunk saját online rendezvénye, amiről hamarosan mindenki kap meghívót.

Az Osztályülésen megjelent és bemutatkozott Dr. Oberfrank Ferenc a Köztestületi Igazgatóság elnöke. Azt hangsúlyozta, hogy szervezeti egysége fő feladatának tekinti az Elnökség és a Köztestület közötti összekötői feladatok ellátását, különös tekintettel az MTA Elnöke programjának megismertetésére és megvalósítására.

A járványhelyzetre tekintettel a területi bizottságok technikai felszereltségének fejlesztését is szorgalmazza a MTA Elnöksége és a Központi Hivatala, hogy az ottani bizottsági ülések is technikailag önállóan és online legyenek megtarthatók.

A folyóiratok meghívásos pályázatának aktualizálása kapcsán felmerült az Esély c. folyóirat benntartása vagy kizárása a rendszerből amiatt, hogy az előző pályázati évben nem vette át a neki megítélt összeget. A szociológus hozzászólók kommunikációs zárlatot és hibákat említettek, így megszavaztuk, hogy az Esély maradjon bent a listában. A lista jelentősen leszűkült, mert a volt MTA intézmények több folyóirat támogatását magukkal vitték az ELKH-ba. Ezzel együtt az MTA nemzetközi tudományos szervezeti tagsága is beszűkült. A központi forrásból csak egy, IX. Osztályhoz köthető tagságot - Európai Fejlődéskutatási és Oktatási Intézetek Egyesülete, European Association of Development Research and Training Institutes (EADI) - javasolt az Osztály támogatni. Valójában nem tudható, hogy az ELKH hány szervezetben fizet tagdíjat.

Az Osztályban három fő - Pálné Kovács Ilona, Szalai Júlia és Voszka Éva - székfoglalója rendben megtörtént, két fő - Deák Dániel és Farkas Beáta - pedig sikeresen megvédte az MTA doktora disszertációját. Az Osztály tudomásul vette ezeket a híreket és beszámolókat, valamint elfogadta hat fő köztestületi tagságba történő jelentkezését.

Végül a Tudományos Bizottságok megújításáról volt szó. Ez a folyamat 2020. december 10. és 2021. január 12. között fog megtörténni online jelölés és szavazás formájában. **Kérek minden tagtársat, hogy pontosítsa köztestületi személyi adatait az MTA honlapján, és vegyen részt aktívan a tisztújítási folyamatban.**

Üdvözlettel és jó egészséget kívánva:

Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2020. 11. 25-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Tájékoztatást kaptunk a novemberi elnökségi ülésekről. Az ülések egyik témája volt az ügyrendi szabályok módosítása, amelynek egyike értelmében nem csak az Elnök, hanem bármelyik elnökségi tag kezdeményezhet új ügyrendi témát akkor, ha azt határidő előtt 3 nappal korábban benyújtja. A másik téma Zsoldos Attila Filozófiai és Társadalomtudományi Elnök előterjesztése arról, hogy az osztályok munkájában nagyobb hangsúlyt kell kapnia a tudományfilozófiai és -történeti témaköröknek. Az előterjesztést elfogadták. Harmadik téma egy új, előkészítő bizottság létrehozása volt, amelynek feladata az alapszabályzat és az ügyrend módosítása a megváltozott feltételek és státusz mellett működő MTA számára. Negyedik téma volt a közelgő bicentenáriumi évfordulók – 1825-ben alapították az MTA-t, és 1826-ban pedig az MTA könyvtárát, 1827-ben jogilag is létrejött az MTA, tényleges

működése pedig 1831-ben kezdődött meg – megünneplésének méltó megszervezésére egy elnöki bizottság létrehozása. A bizottság koordináló elnöke Frank Tibor. Az ötödik témaként elhangzott egy tudományetika probléma eddigi történéseinek ismertetése. A probléma tárgya a Közbeszerzési Tanács azon kérelme, hogy az MTA Tudományetikai Bizottsága ítélje el egyik akadémiai köztestületi tagját, akinek kutatása rossz színben tüntette fel a Közbeszerzési Tanács tevékenységét. Az Etikai Bizottság elutasította a kérelmet, mert már a bíróság pénzbüntetésre büntette első fokon a kutatót, és így jogellenes lenne egy tettért kétszer büntetni. Továbbá nem tudományetikai kérdés a kritikához való jog, hanem az megilleti a kutatót. Hatodik téma volt a Magyar Tudomány szerkesztőségének váltása. Az a döntés született, hogy a jelenlegi főszerkesztő még marad egy évig, hogy segítse a folyóirat koncepcionális megújítását. Végül utolsó témaként a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvényeiről hangzott el beszámoló, amely azt hangsúlyozta ki, hogy az online működés kényyszerűségének nagy pozitív hozadéka is lett. Ez pedig az, hogy széles terítést tett lehetővé és az egyes rendezvények látogatottsága jóval magasabb volt, mint a korábbi években. Ezt a jövőben is célszerű fenntartani.

Az Osztályülés elfogadta azt az előterjesztést, amelyben rögzítésre került a IX. Osztályhoz tartozó tudományos bizottságok megválasztható létszám kerete. Ebből minket az érint, hogy a Statisztikai és Jövőkutatási Tudományos Bizottságnak továbbra is 20 választott tagja lesz. Szavazás után 5 tag kooptálására lesz lehetőség, ha alulreprezentáltsági gondok adódnak. Erről majd a választás utáni egyik osztályülés fog dönteni. **A tisztújítás időszaka 2020. december 10. és 2021. január 12. között lesz. Kérem minden tagtársat, hogy a folyamatban és a szavazáson feltétlen vegyen részt.**

Az Osztályülés doktori előterjesztéseket és azokkal kapcsolatos véleményeket hallgatott meg, majd online módon szavazott. Mindegyik előterjesztés a jogi bizottsághoz tartozott. Ezután két MTA doktori védésről hallgatott meg beszámolókat és hagyta azokat jóvá. Végül új köztestületi tagfelvételeket szavaztunk meg.

Végül egy meghívót tolmácsolok az MTA MTÜ rendezvények zárásáról, amely egy kis hangversennyel is egybe lesz kötve. A záró esemény november 30-án 18 és 19 óra között lesz, amelynek elérhetőségét az alábbi linken találjátok meg hétfő este:

<https://mta.hu/tudomanyunnepe2020/a-2020-as-magyar-tudomany-unnepe-zarohangversenye-111088>

Üdvözlettel és jó egészséget kívánva:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2020. 12. 16-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Először az Osztályelnök Úr tartott rövid beszámolót a decemberi elnökségi ülésről. Először tájékoztattott arról, hogy megalakult 2020. 12. 09-én az Academia Europaea Budapesti Regionális Tudásközpont, melynek vezetője Lovász László lett. A magyar tudomány nemzetközi elismerésének erről az újabb eseményéről és az új intézmény céljairól bővebben lásd https://mta.hu/mta_hirei/budapesten-hozza-letre-uj-tudaskozpontjat-az-academia-europaea-videon-a-nyitokonferencia-111124. Második fontos információ, hogy a Lendület pályázatok visszakérülnek az MTA-hoz 2021-től, de egy kicsit szigorúbb szabályokkal. Pl. legalább PhD + négy, életvitelszerűen itthon töltött kutatói évet kell teljesítenie a pályázat vezetőjének, több közművelődési intézménytől is lehet pályázni, a bírálatba külföldi bírálókat

is be kell vonni. A pályázatot 2021. 03. 31-ig ki kell írni. Az MTA nem csak a pályázatot bonyolítaná le, hanem az azzal kapcsolatos adminisztrációt, és a pénzmozgásokat is. Harmadik információ az a jó hír, hogy az MTA kapott 36md Ft beruházási forrást az ITM-től, viszont még tisztázatlan, hogy az új beruházások kinek a tulajdonába kerülnek, lehetséges, hogy az MTA ezeket az intézményeket csak használatba kapja. Az erre vonatkozó döntés még nem született meg. Negyedik információ az, hogy a tisztújítás rendben folyik, aminek végső határideje 2021. 03. 31. Ennek keretében jelenleg a köztestületi tagok választása zajlik azért, hogy megújuljanak a tudományos bizottságok. **Kérek ezért minden tagtársat, hogy ne mulassza el a szavazást, amelynek határideje 2021. 01. 12.** Az ötödik információ az volt, hogy a Magyar Tudomány Ünnepeinek népszerűsége és az akadémiai vezetés állami szervekkel folytatott kapcsolatépítése eddig eredményesen folyt, és az Elnök Úr szerint ezek a fejlemények azt mutatják, hogy az MTA-nak az átalakítása után is sikerült elismertetnie magát a hazai tudományos élet központjaként.

A továbbiakban az osztályülés a jövő évi kitüntetésekkel kapcsolatos jelöléseket vitatta meg. Hamza Gábor akadémikust beválasztotta az MTA könyvtár bicentenáriuma megünneplésére létrehozott elnöki bizottságba. Az osztályülés tudomásul vette, hogy az Osztályelnök Úr Balázs Zoltánt az MTA doktorát jelölte a Tudományértékelési Elnöki Bizottságba a IX. Osztály képviselőjeként. Erre az elnöki jelölésre a határidő rövidsége miatt került sor. Az Osztályülés éves munkája ezzel befejeződött.

Üdvözlettel, boldog és meghitt ünnepeket, valamint további jó egészséget kívánva:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 01. 27-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Először az Osztály megemlékezett Zalai Ernő akadémikusról, aki január elején távozott közülünk. Ezután az Osztályelnök Úr tartott rövid beszámolót a január 26-i elnökségi ülésről. a) Tájékoztató arról, hogy miként halad a munka az „MTA Kiváló Kutatóhely” cím pályázati feltételeinek és értékelési rendszerének kidolgozása témában. A Bizottság azt az álláspontot fogalmazta meg, hogy az ELKH intézményeit meghívja az MTA a pályázatra, de azokon kívül az egyetemi kutatóhelyek és/vagy szervezeti egységek is pályázhatnak. Ebben a kérdésben folyamatban vannak a tárgyalások az egyetemekkel. A kiválósági címet egy értékelési rendszer alapján kell odaítélni. Az értékelés a tudományos teljesítmény mérésén alapul, aminek része a pályázó intézmény H indexe, de a humán és a társadalomtudományi területeken más mutatók is szóba jönnek. Ilyenek az elért tudományos fokozatok és az azokkal rendelkezők száma a foglalkoztatotti állományi létszámban, az utánpótlás nevelésében betöltött szerep, vagy a szűkebb szakterületen elért rang az intézmények között. Előpályáztatással is élni kíván az MTA, ami után a szűrőn túljutott intézeteket értékelik majd részletesen, és rangsorolják azokat. Az értékelés munkájában a tudományos osztályok is részt vesznek. A pályázatot tavasszal írja ki az MTA és ez év októbertől lehet elnyerni a kiválósági címet.

b) Majd arról tájékoztatót az Osztályelnök Úr, hogy az MTA elkezdte a 193. és 2021. 05.03-ra összehívandó közgyűlésének a szervezését és programjának összeállítását. A közgyűlés ismét online lesz, a tudományos előadók között Karikó Katalin is szerepel.

c) Megtörtént az MTA nemzetközi szervezeti tagságának áttekintése. Új tagságot nem létesít ebben az évben az MTA, viszont rendezti a tagsági viszonyok megosztását és a tagdíjfizetési

kötelezettséget az MTA és az ELKH között. Örvendetes hír, hogy az MTA visszakapta a Lendület program pályázatait, ugyanakkor az egyetemi támogatott kutatóhelyi pályázatok az ELKH-nál maradtak.

d) Az MTA egy közvéleménykutató céggel végeztetett felmérést arról, hogy milyen az MTA hazai ismertsége és elismertsége a tudomány területén. Az eredmények egyértelműen alátámasztják, hogy az MTA presztízsveszteség nélkül élte túl az átszervezését. Az intézmény továbbra is a magyar tudományosság központja és legnagyobb presztízssú intézménye. A következő napirendi pontban a GTMB és az NFTMB bizottságok elnökei számoltak be az Osztályhoz tartozó két doktori minősítő bizottság eddigi munkájáról és a bizottságok megújításáról. A GTMB-nél a fiatalítás, az MTA doktora és annál magasabb fokozattal rendelkező, valamint az elegendő létszám biztosítása volt a megújítás szempontja. Vörös József akadémikus viszont már nem kívánja tovább vezetni a bizottságot, de póttagként továbbra is marad. Összesen 20 tagot és 4 póttagot terjesztett elő Vörös József akadémikus. Az NFTMB javasolt összetételét Halmai Péter akadémikus terjesztette elő azzal, hogy nem terveznek változást, mert az elmúlt években jól működött a multidiszciplináris doktori bizottság. Összesen 25 nevet terjesztett elő. A doktori minősítő bizottságokról az Osztály szavazása online történik.

Az Osztályülés 3 osztályközi akadémiai bizottságba javasolt tagokat. Ezek a Demográfiai Osztályközi Állandó Bizottság, aminek összlétszáma 30 fő, és a IX. osztály ebbe a bizottságba 20 tagot jelölt, és még 2 főt kooptálásra szükség esetére. A Magyar Nyelvi Osztályközi bizottságba Hamza Gábor akadémikust javasolja az Osztály. A Kommunikáció- és Médiatudományi Osztályközi Állandó Bizottságba az előzetesen javasolt 8 főről vita folyt, így arról még további tárgyalások után fog egyeztetni és szavazni az Osztályülés, várhatóan a február végi ülésen.

Szintén online szavazással veszi tudomásul az Osztályülés a tudományos bizottságok választásának eredményeit. A szavazás eredményeit tartalmazó előterjesztést első lépésben tudomásul veszi az Osztályülés, majd pedig 2021.02.28-ig megtörténik az egyes bizottságokban a vezetőségválasztás az Osztály szervezésében és lebonyolításában a megválasztott tagok részvételével. A tudományterületi/intézményképviselői egyenlőtlenségek korrigálására, a kooptálásra, csak a vezetőségek megválasztása után kerülhet sor, viszont annak nincs határideje és a kooptálható tagok számának felső határa az egyes bizottságokra megállapított létszámkeret és a megválasztottak száma közötti különbség.

A doktori alapszabályok módosítása folyamatban van. A módosításból az látszik, hogy a doktori ügyekben csak az MTA doktorai és/vagy akadémikusok dönthetnek. Ez egy szigorítás a korábbiakhoz képest. A másik problémás és napirenden levő kérdés az, hogy az MTMT2 képes legyen olyan tudományterületi adatok automatikus generálására, amelyekre minden doktori iskolának szüksége van. Vagyis a program legyen képes az osztályspecifikus táblázatok generálására is. E tekintetben a IX. osztálynak már van elfogadott értékelési szempontrendszer, aminek érvényességét az Osztály megerősítette, és ennek érvényesítését várja el az MTMT2 programjától is.

Az ülés végén szóba került az a javaslat, hogy készüljön egy kötet a kiváló magyar tudós nők munkásságáról. Még nyitott, hogy kik kerüljenek a kötetbe, ki írja meg az egyes életutakat stb. A kezdeményezéshez várom javaslataitokat. Csak már nem élő kiválóságok jöhetnek szóba.

Az ülés zárásaként meghallgattuk a köztestületi tagfelvételekről a beszámolót.

Végül köszönöm a köztestületi tagtársaknak, hogy részt vettek a választásban. Amint a vezetőség választáson túl leszünk, küldöm a vezetőségek és a bizottsági tagok névsorát.

Üdvözlettel:
Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 02. 24-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Először Bayer József osztályelnök számolt be a legutóbbi elnökségi ülésről. Kiemelten említette meg az Elnökség egyhangú állásfoglalását az egyetemek tervezett és folyamatban levő modellváltásáról, amelyben főleg a modellváltásban rejlő veszélyekre hívta fel a figyelmet. Az állásfoglalást több sajtótermék is ismertette és az elérhető az MTA honlapján is Az egyetemi modellváltásról – az MTA Elnökségének állásfoglalása:

https://mta.hu/mta_hirei/az-egyetemi-modellvaltasrol-az-mta-elnoksegenek-allasfoglalasa-111243. A hangsúlyos témakörökről az MTA párbeszédet kíván kezdeményezni az érintettekkel.

Szintén tárgyalta az Elnökség a Természettudományi Múzeumban kialakult áldatlan állapotokat, amelyek ellehetetlenítik annak tudományos működését és jövőjét a vidékre költözéssel. Megjegyzendő, hogy ez a múzeum a 6. legnagyobb a világon. Ebben a témában Palkovics László miniszterrel kíván tárgyalni az MTA Elnöke.

Az Elnökség elkészítette első fogalmazványban az MTA 2019-es tevékenységéről a beszámolót a kormányzat számára. Ezt hamarosan az Osztályok is megkapják megtárgyalásra, majd pedig az a májusi Közgyűlés napirendi pontjává is válik.

Folyik az eljárási szabályok módosítása az akadémikus választással kapcsolatban, továbbá egy Ad Hoc Bizottság foglalkozik az intézmények elcsatolása utáni helyzet miatti változásoknak az Alapszabályban és az Ügyrendi Szabályzatban történő koherens megjelenítésével. Erről Lamm Vanda Alelnök adott egy rövid áttekintést és a kiküldött módosítási javaslatokat minden Osztályülés résztvevő megkapta véleményezésre. Mindkettő a májusi Közgyűlés témája lesz.

Bayer Osztályelnök beszámolt még egy animációs kisfilmről, ami a 3. generációs vakcinák hatásmechanizmusát mutatja be közérthető módon. Ezt a kisfilmet az MTA széles körben kívánja terjeszteni, hiszen most kezdődött el az állampolgárok tömeges oltása.

Az Osztályülés doktori ügyekkel és az egyes bizottságok választási eredményeinek jóvá hagyásával, kooptálásokkal, és osztályközi bizottságok tagjelöléseinek jóváhagyásával foglalkozott. Ezek eredményei rövidesen az MTA honlapján megtalálhatók lesznek.

További személyi ügyekben is döntött az Osztály. Így meghosszabbította Mihályi Péter Acta Oeconomica főszerkesztői megbízatását további 5 évvel. Jelölte Hamza Gábort a Princes de Asturias címre.

Végül a már említett Alap- és Ügyrendi Szabályzat módosításáról folyt egy hosszabb vita. A vita amiatt alakult ki, hogy az Ad Hoc Bizottság módosító javaslata csak a formai módosításokkal foglalkozott, míg annak apropóján Szentés Tamás akadémikus egy hosszú, írásos előterjesztésében többnyire koncepcionális változtatásokat vetett fel. Ennek az anyagnak a központi része a köztestületi tagság jelentésének tisztázása és a köztestületi tagok aktivizálásának fokozására, valamint az MTA-n belüli demokrácia fejlesztésére tett javaslatok. Pálné Kovács Ilona akadémikus az Ad Hoc Bizottság előterjesztéséhez adott le írásos észrevételt, amiben további, főként fogalmazási, szóhasználati korrekciókat javasolt. Emellett hozzászólásában ő is a koncepcionális változtatások további megfontolását és megvitatását javasolta. A vita arról alakult ki, hogy Szentés akadémikusnak ez a koncepcionális javaslat gyűjteménye aktuális-e most, és az kerüljön-e tovább az Elnökség felé, hiszen az Ad Hoc Bizottságnak nem volt feladata ilyen mélységű változás kidolgozása, és az Elnökségnek sincs most erre vonatkozó rövid távú terve. Az elhangzott hozzászólások

elismerték Szentes akadémikus hatalmas munkáját, nem vonva kétségbe a felvetett kérdéskörök fontosságát, de főként arról szoltak, hogy a felvetett koncepcionális változtatási javaslatok további átgondolást és sokoldalú megvitatást igényelnek. Ilyen mértékű változtatás csak hosszabb időszak alatt, jól megszervezve és kivitelezve, az érintettek minden csoportjának részvételével képzelhető el. Lamm Vanda Alelnök arra is felhívta a figyelmet, hogy jelenleg a Felügyelő Testület és a Vagyonkezelő Testület munkájának és pozíciójának erősítése a legfontosabb és sürgősen megoldandó feladat. Freund Tamás Elnöknek is szándékában áll a köztestületi tagság aktivitásának erősítése, első lépést már megtette az MTA Alumni program útnak indításával, továbbá ezt a témát is napirendre kívánja majd tűzni a most sürgős feladatok megoldása után. A vita után az Osztályülés két határozati javaslat e-szavazásra bocsátásáról döntött:

„1. számú határozati javaslat: A Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya megvitatta és megfontolásra ajánlja az eseti elnöki bizottság számára Szentes Tamás és Pálné Kovács Ilona előterjesztéseit. Felkéri az eseti elnöki bizottságot, hogy előbbieket szövegszerű javítási javaslatokat kellően mérlegelve használja fel a szabályozás során.”

„2. számú határozati javaslat: A Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya támogatja, hogy Szentes Tamás koncepcionális indítványa az MTA köztestületi működése átfogó és koherens szabályozásának előmozdítása céljából kerüljön a Vezetői Kollégium és az Elnökség elé további megfontolásra.”

Az e-szavazás eredményeként a tagok 95%-a az 1. számú javaslatot fogadta el, míg a 83% a 2. határozati javaslat mellett voksolt.

Az ülés zárásaként meghallgattuk a köztestületi tagfelvételekről a beszámolót. Most a többséget azok tették ki, akik másik bizottságba igazoltak át.

Végül tájékoztatásként közlöm a végleges választási és kooptálási eredményeket, amelyek szerint az SJTB tagjai lettek Bartha Zoltán, Besenyei Lajos, Hajdú Ottó, Hideg Éva, Katona Tamás, Kiss Endre, Kovács Péter, Kristóf Tamás, Laczka Éva, Ligeti Zsombor Gábor, Meskó Bertalan, Nováky Erzsébet, Rappai Gábor, Sáfrányné Gubik Andrea, Sándorné Kriszt Éva, Schmidt Péter, Szép Katalin, Szilágyi Roland, Tóth Attiláné, Tóthné Szita Klára, kooptált tagok: Belyó Pál, Poór Judit, Sabjanics István, Varga Beatrix. Akadémikus tagok: Bayer József, Simai Mihály, Szentes Tamás, Vörös József.

Megtörtént az SJTB vezetőségének választása is, aminek eredményeként az új vezetőségben Elnök: Hideg Éva, Társelnök: Sándorné Kriszt Éva és Titkár: Sáfrányné Gubik Andrea lett.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 03. 24-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Bayer József Osztályelnök számolt be a legutóbbi elnökségi ülésről. Először Lovász Lászlónak gratuláltak a résztvevők az Ábel díj elnyeréséhez. Azután a májusi közgyűlés előkészítésének munkálatait tárgyalták meg. Az Elnökség elfogadta a Bolyai Ösztöndíj működéséről és eredményeiről szóló beszámolót, megtárgyalta az MTA kiváló Kutatóhely pályázat kiírásával kapcsolatos munkálatok állását, majd pedig elfogadta a májusi közgyűlés tárgysorozatát, amiben kiemelt témakörök lesznek többek között a vagyonkezelés, az etikai bizottság munkája, a területi bizottságok helyzete, az Alapszabály és az Ügyrendi Szabályzat

módosítására tett javaslatok elfogadása, a parlamenti és kormányzati tájékoztató az MTA tevékenységéről. Ismét napirendre került az idei évben is sorra kerülő Magyar Tudomány Ünnepe programja előkészítésének megkezdése.

Minthogy visszakerült az alapkutatási programok kiírása és kezelése az MTA-hoz, ezért napirendre került a prioritást élvező témakörök pl. agykutatás, fenntarthatóság, a magyar nyelv védelme, az aktuális járványhoz kapcsolódó kutatási témák körvonalazása.

Problémaként merült fel, hogy az ökológiai kutatásokkal foglalkozó intézetet tovább kívánják darabolni, ami veszélyes mértékben zilálná szét az ide tartozó komplex kutatásokat. Ez ellen lépéseket tervez az Elnökség.

Az Elnökség a hónap folyamán levélben tette szavá a Természettudományi Múzeumban kialakult áldatlan állapotokat. A levélre válasz érkezett az EEM-től, amely szerint a Minisztérium általános felülvizsgálatot rendelt el.

Az Osztályülés első napirendi pontjaként egyperces csenddel emlékezett meg M. Szabó Miklósról a hirtelen elhunyt akadémikus osztálytagról. Ezután a 2021. évi könyv- és folyóirat-pályázatokkal és a tudományos társaságok támogatását tárgyalta meg és hozta meg az azzal kapcsolatos döntéseket az Osztályülés. Ezek lényege az, hogy a tavalyi keretösszegekben kívánja az Osztály támogatni mind a könyv és folyóirat kiadást, mind pedig a tudományos társaságokat.

A kiküldött 2020. évi osztálybeszámolót megvitatása után az Osztályülés jóváhagyta.

Külön napirendi pontként tárgyalta az Osztályülés a Szavazás Rendjét Felülvizsgáló Elnöki Bizottság javaslatát, amely a többkörös szavazás elkerülése céljából a preferenciális szavazás bevezetésére tett javaslatot. Az Osztályülés ezt a javaslatot nem támogatta, mert az túl bonyolult és átláthatatlan, továbbá nagy a veszélye annak, hogy szavazási koalíció jöhet létre és annak következtében a szavazás végeredménye manipulálható lehet. Ehelyett csak annyit javasolt, hogy többes jelölés esetén csak azokról a személyekről történjék szavazás, akik a szavazók 50%+1 fő küszöbértékét elérték. Ez a küszöbérték legyen érvényes minden olyan esetben, amikor elő kell terjeszteni valamilyen posztra vagy kitüntetésre stb. neveket a felsőbb szintekre. További ellenérv hangzott el a szavazási rend mostani megváltoztatása ellen, nevezetesen az, hogy már nem lehetne azt konzisztens összhangba hozni az Alapszabály és Ügyrendi Szabályzat tervezett módosításával, mivel az utóbbi már elkészült és azt már elfogadta az Elnökség. Az egész procedúra tizenegy osztályban lefolytatandó újratárgyalására már nincs elég idő a közgyűlésig.

Ezután doktori ügyeket tárgyalta és szavazott meg az Osztályülés, majd Péli Gábort delegálta az MTMT tudományos tanácsába az Osztály képviselőjeként, továbbá tudomásul vette az új köztestületi tagok belépését.

Végül tájékoztatom a Kedves Tagtársakat, hogy a Statisztikai Tudományos Albizottság 2021. 03. 16-án tartott ülésén megtörtént az új vezetőség választása. A választás eredménye: Elnök Kovács Péter, Alelnök Szilágyi Roland és Titkár pedig Kondora Tünde Cosette lett a 2021-2023. közötti évekre. A Jövőkutatási Tudományos Albizottság 2021. 03. 18-án tartotta vezetőség választó ülését. A választás eredménye: Elnök Tóthné Szita Klára, Alelnök Schmidt Péter és Titkár pedig Ligeti Zsombor lett a 2021-2023. közötti évekre. Gratulálok és eredményes munkát kívánok a megújult vagy újraválasztott vezetőségeknek.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 05. 26-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Halmai Péter osztályelnök-helyettes és Bayer József osztályelnök beszámoltak a legutóbbi elnökségi ülésről. Az ülés fő témája a május eleji MTA közgyűlés tevékenységének és eredményességének értékelése volt. A közgyűlés nagyon jól elő volt készítve, aminek szervezésében Kisteleki Károlynak, osztálytitkárunknak is nagy szerepe volt. Így az alapszabály és az ügyrend szükséges módosításainak, amelyeket előzetesen az osztályok megtárgyaltak és véleményeztek, az előterjesztése és a szavazása hibátlanul megtörtént. A közgyűlésen csak két, további időszakban is munkát igénylő kérdéskör maradt megoldatlan: az egyik a szavazási rendszer módosításával kapcsolatos (személyi kérdésekben a rangsorrend szerinti szavazás alkalmazása), a másik pedig a tudomány nemzetköziségének és nemzeti/magyar jellegének megválaszolása. Ezekről a kérdésekről az osztályokon belül tovább folyik a vita, és a szavazási rendszer módosításának kidolgozására felállított bizottság bővített tagsággal tovább dolgozik. Az MTA éves munkájának eredményeként a tudomány közéletben és társadalomban betöltött helye stabilizálódott, az MTA tudományos tanácsadó funkciója megerősítést nyert, az ismeretterjesztés szerepe felértékelődött. A közgyűlésnek is pozitív volt a sajtóvisszhangja. Kiemelkedő sajtóvisszhangja lett Karikó Katalin és Lovász László szakmai előadásainak. Az online elérhetőség pedig jelentősen megnövelte a nyilvánosságunknak is szánt programok látogatottságát.

Az MTA már elkezdett készülni a novemberi Magyar Tudomány Ünnepeire. A Programtanács elnöke az idén is Erdei Anna akadémikus. A rendezvény címe: „A tudomány iránytű az élhető jövőhöz”. Az osztályközi programok tervezete már elkészült. A programhoz a IX. Osztály is csatlakozik. A mi bizottságunknak, a Statisztikai és Jövőkutató Tudományos Bizottságnak, már el van fogadva a beadott egynapos konferencia terve. Ennek címe: „A pandémia árnyékában – mérhető társadalmi-gazdasági hatások és jövő kilátások”. A programot június közepéig véglegesítjük. A konferencia november folyamán online és budapesti jelenléttel elérhető lesz. A meghívókat és a részletes programot mindenkinek kiküldjük, és mindenkit szeretettel várunk. Várhatóan még az Osztály több bizottságának is lesz rendezvény terve, amelyeket a júniusi osztályülésig kell elkészíteniük. Ezen kívül az MTA megrendezi a Széchenyi Emléknapot Nagycenken, november 2-án.

Az osztályülésen a továbbiakban doktori ügyeket, kitüntetésre felterjesztő javaslatokat tárgyaltunk meg, amelyek szavazása online folyamatban történik. Végül az új köztestületi tagfelvételeket hagytuk jóvá.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 06. 24-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Oberfrank Ferenc az MTA Titkárság Köztestületi Igazgatósága igazgatója tájékoztatott a KRTK Regionális Kutatások Intézetének a BM alá helyezéséről. Az MTA vezetősége egyhangúan azt az álláspontot képviseli, hogy az ELKH egységét nem szabad megbontani, mert annak a szóban forgó intézet is szerves része. Ez a kérdés nincs napirenden az ELKH-ban, és így annak őszi vezetőségi ülésén sem lesz téma. Erről Maróth Miklós elnök úr adott

tájékoztatást, aki tud az Osztály ez ügyben szavazással alátámasztott elutasító állásfoglalásáról és az MTA vezetőségének álláspontjáról. Oberfrank Ferenc igazgató úr azt az információt kapta a BM illetékes osztályvezetőjétől, hogy részükről nincs napirenden a kérdés. Az MTA vezetőségében az intézmény ELKH-ban tartásának mikéntjét illetően vannak eltérő álláspontok. Az elnökség inkább amellett van, hogy az Osztály álláspontjának nyilvánosságra hozását nem kell idő előtt meglépni, mert az egy hivatalosan meg nem tett javaslat előtt nem lenne célszerű, sőt még ronthatna is az MTA jelenlegi tárgyalási pozícióján. Amint aktuálissá válik a BM szándéka, az MTA azonnal élni fog a nyilvános nyomásgyakorlással és az Osztály tiltakozó határozatát is nyilvánosságra hozza. Ehhez kéri az Osztály megértését és támogató hozzáállását.

Az MTA javuló tárgyalási pozícióját az is alátámasztja, hogy amikor Kásler Miklós miniszterhez fordult a Természettudományi Múzeummal kapcsolatos költöztetési tervek és az ott kialakult, kutatást ellehetetlenítő körülmények miatt, akkor a miniszter úr azonnal lépett. Kinevezte L. Simon Lászlót a Magyar Nemzeti Múzeum megújításáért és a múzeumi integrációért felelős miniszteri biztosnak, aki napokon belül felvette a kapcsolatot az MTA-val és tárgyalt az MTA elnökével. Elvi megállapodás született arról, hogy maradjon meg Budapesten a TTM mint múzeum és kutatóhely integritása, miközben megoldják azt is, hogy Debrecen is kapjon egy természettudományi múzeumot, ami új részleg lesz, és egyben kap is anyagokat a budapesti múzeumtól is. Az elvi megállapodás megvalósításának felelőse az MTA részéről Szathmáry Eörs akadémikus, az ELKH Ökológiai Kutatóközpont főigazgatója. Pálné Kovács Ilona és Boda Zsolt hozzászólásukban annak az aggodalmuknak adtak hangot, hogy ez a bizonytalan állapot máris több kollégát kilépésre készítetett, nem biztosítottak a nyugodt kutatási feltételek, és ez végül is meg fogja gyengíteni a kutatóintézetet, ha nem történik konkrét lépés a kutatók tájékoztatására és a helyzet rendezésére. Oberfrank Ferenc igazgató úr a kutatótársak türelmét kérte, és megígérte, hogy az MTA azonnal lépni fog, amikor felmerül az intézet státuszának megváltoztatása.

Bayer József osztályelnök úr tájékoztatott a június 22-i elnökségi ülésről. Elsőként a Tudomány- és a Technikatörténeti Osztályközi Állandó Bizottság felállítását említette, ami egyúttal doktori tanácsként is fog működni. Emiatt módosítani kell a doktori eljárások rendjét. Elkészült az akadémikus jelölés határidő-rendje, amit az elnökség elfogadott.

Az MTA MTÜ szervezésének menetrendje úgy módosult, hogy Erdei Anna főtitkárhelyettes asszony titkársága szervezi az egyes rendezvények terem- és időpont beosztását, továbbá a zoom-os konferenciázás lehetőségét.

Az elnökség elfogadta, hogy a szünbiológia (a szupraindividuális organizáció, azaz egyed feletti szerveződési szintek jelenségeivel foglalkozó biológiai tudományág) témakörében születendő kiemelkedő PhD disszertációk díjazhatók legyenek pályázat alapján. Ehhez az Osztályülés több tagja is azzal a felvetéssel kapcsolódott, hogy jó lenne, ha az Osztályhoz tartozó tudományterületeken is, pl. az interdiszciplináris kutatásokkal foglalkozó kiemelkedő PhD disszertációk is díjazhatók lennének. A legfontosabb indok, hogy egyre csökken a társadalomtudományi doktori iskolákban tanulók száma, így veszélyben van a kutatói utánpótlás. Az őszi időszakban erre a témára még visszatér az Osztályülés.

Rövidesen megjelenik az elmúlt 30 év hazai kutatási eredményeit áttekintő kötet online formában. A kötet az MTA oldalán lesz olvasható. Erről egy rövid ismertetés pedig a Magyar Tudomány folyóiratban fog megjelenni. A kötethez az Osztály elkészítette a munkatervnek megfelelő beszámolókat, az osztálybeszámolót pedig Lamm Vanda, korábbi osztályelnök készítette el.

Az „MTA Kiváló Kutatóhely” Pályázatra 112 pályázat érkezett be. Ezek közül 78 az egyetemi kutatóhelyi pályázat. Az Osztály témaköreibe tartozó pályázatok száma 10. Jelenleg a pályázatok formai ellenőrzése és a hiánypótlás folyik. Az őszi folyamán majd lesz munkája

az Osztálynak a pályázatok értékelésével kapcsolatban. Az a terv, hogy a pályázati eredményeket az MTA MTÜ rendezvénysorozatának végén fogják ismertetni.

Lamm Vanda akadémikus azt a javaslatot tette, hogy a kitüntetések előterjesztése ne ad hoc, hanem egy kidolgozott eljárásrend szerint történjen a jövőben. Annak betartását az Osztály elnöksége ellenőrizze a kitüntetési előterjesztések befogadása előtt. A javaslat részletes tárgyalásra kerül a szeptemberi Osztályülésen.

Végül az Osztályülés a személyi kérdésekkel foglalkozott. Az Osztály tudomásul vette Fodor László eredményes védését. A Regionális Tudományok Bizottsága 4 fő és a Szociológiai Bizottság 6 fő kooptálását kezdeményezte. A javaslatokról a szavazás online történik. 3 fő köztestületi taggá válását egyhangú határozattal fogadta el az Osztály.

Pihentető és vírusmentes nyarat kívánva üdvözlettel:

Hideg Éva

nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 09. 29-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Bayer József Osztályelnök Úr a 2021. szeptember 28-i elnökségi ülésről adott rövid tájékoztatást. Először a Bolyai ösztöndíjat érintő változásokat említette, amelyek közül a leglényegesebb az ösztöndíjak összegének megduplázódása, majd pedig az, hogy az MTA a kisgyerekek nevelési kedvezményét is bele kívánja foglalni a pályázati feltételekbe. Azután a magyar tudományos művek nyílt hozzáférésűvé tételének kérdéséről tárgyalt az elnökség. E kérdésben még nem született döntés, mert nem rendezett, hogy a kutatóhelyek, többek között az MTA volt intézményei, mint a szellemi termékek tulajdonosai miként adhatják át vagy oszthatják meg a szellemi tulajdont az MTA-val. Az MTA könyvtára készen áll, hogy ezeket a szellemi termékeket és a disszertációkat a repozitóriumába összegyűjtse és szabadon elérhetővé tegye. Majd a Kitüntetési és Díjbizottság előterjesztését tárgyalta meg az Elnökség. Ennek kapcsán felmerült a Bizottságra vonatkozó szabályok módosítási igénye, amennyiben a javaslattevők ne vehessenek részt a jelöltjükéről folyó vitában és szavazáson, továbbá a bizottság tagjai megbízatásuk ideje alatt ne legyenek kitüntethetők. Végül az Elnökség bizottság felállítását javasolta abból a célból, hogy miként valósuljon meg a külső tagok jogainak kiterjesztése.

Következő napirendi pontként az osztályülés az MTA Kiváló Kutatóhely minősítés pályázat értékelésére javasolt bizottsági bírálókra vonatkozó javaslatot tárgyalta meg. Végül nem született döntés a javasolt személyekről, mert az osztályülés elegendő információ hiányában csak problémákat, vagy a bírálati mechanizmus átláthatatlanságát vetette fel. Pl. megint hosszabbodik a pályázat elbírálásának ideje, a bírálati szempontok bizonytalanok, vagy ismeretlenek, a bíráló bizottságokba javasolt személyek között kevés az akadémikus és összeférhetetlenség is felfedezhető. Az osztályülés így elhalasztotta a döntést ebben a kérdésben.

Ezután doktori ügyekben és személyi kérdésekben foglalt állást és döntött az osztályülés. Az osztályülés végén elhangzottak a frissen felvett köztestületi tagok nevei. Örömmel tájékoztatlak benneteket, hogy Kurucz Marcell Tamás az SJTB-hez kapcsolódóan vált köztestületi taggá. Felvételi kérelmét a SJTB tagjai megszavazták és azt az osztályülés jóváhagyta.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 10. 27-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Bayer József Osztályelnök Úr beszámolt az MTA Kiváló Kutatóhely minősítés pályázat értékelésére javasolt bizottsági bírálókra vonatkozó, az illetékes tudományos bizottságok által átdolgozott javaslatról. Minthogy az Elnökség még nem fogadta el a pályázat teljes folyamatának végleges menetét, ezért továbbra sem született döntés az Osztály bírálóira tett javaslatairól. A hozzászólások továbbra is a bíráló szakértők pontos feladatainak és az összeférhetlenségi kritériumok tartalmával, valamint azzal foglalkoztak, hogy miként lesz kiküszöbölhető az érintettség, vagy az összeférhetlenség, hiszen már a jelenlegi szakértői listák is tartalmaznak érintett személyeket, ezért azok javasolását el kellene kerülni. Továbbá, ha a javasolt szakértők megszavazása után fog kiderülni egyesek összeférhetlensége, akkor újra kell kezdeni az újabb szakértők keresését. Végül az a megállapodás született meg, hogy amint az Elnökség döntése e témában megszületik, az érintett tudományos bizottságok azonnal áttekintik a jelöltek listáját, módosítják azokat, ha szükséges, és még a következő osztályülés előtt megtörténik a szakértői listák e-szavazása.

A második napirendi pont a IX. osztályhoz tartozó folyóiratok 2021-es meghívásos pályázati listájának az áttekintése és megtárgyalása volt. A javasolt meghívott folyóiratok köre a Demográfia, az Esély, a Hadtudomány, a Jogtudományi Közlöny, a Közgazdasági Szemle, a Külgazdaság, a Szigma, és a Szociológiai Szemle folyóiratokat foglalja magában. A döntés szempontjai az alábbiak voltak:

- a támogatási keret - növekedése ellenére - az érintett tudományterülethez mérten rendkívül korlátozottnak tekinthető;
- egyes eddig is meghívott folyóiratok megjelenése csak nagy erőfeszítések árán fenntartható;
- a meghívott folyóiratok köre – sokéves előzetes egyeztetést tükrözve - átfogja és tükrözi az Osztályhoz tartozó fő tudományterületeket;
- egyes meghívott folyóiratok az MTA saját lapjai, amelyeket az Akadémia kizárólag e pályázati rendszer révén tud anyagilag támogatni.

Felmerült még a socio.hu online folyóirat támogatásának javaslata, de az végül nem került fel a listára, mert azt a TKSZI adja ki saját költségvetéssel.

A harmadik napirendi pont az Osztályhoz tartozó levelező tag ajánlásokról az Osztályhoz tartozó akadémikusok által folytatandó értékelő ülések megszervezésének mikéntje és ideje volt. Összesen 8 levelező tagjelölről 3 alkalommal lesz akadémikusi értékelő ülés. A tagjelöltek munkásságát 1 magyar és 1 angol nyelvű tanulmányukat figyelembe véve és tudományáguk szerinti csoportokban fogják az akadémikusok értékelni.

Az osztályülés végén elhangzottak a frissen felvett köztestületi tagok nevei, amelyeket az osztályülés jóváhagyott.

Minthogy a következő osztályülés előtt, november 22-én 10 és 15 óra között az MTA Dísztermében, lesz a Statisztikai és Jövőkutatási Tudományos Bizottság Magyar Tudomány Ünnepeinek keretében rendezett egynapos konferenciája „**A pandémia árnyékában – mérhető társadalmi-gazdasági hatások és jövő kilátások**” címmel, ezért már most kérek minden kedves tagtársat, hogy éljen e rendezvényen való részvétel lehetőségével. A

konferencia hibrid módon kerül megrendezésre. A meghívót, a programot, a részvétel módját és a regisztráció elérhetőségét hamarosan megküldi mindenkinek az SJTB vezetősége.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 11. 24-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Bayer József Osztályelnök Úr beszámolt az utóbbi 2 Elnökségi Ülésről.

Első téma volt az MTA bicentenáriumi ünneplése tervezetének megvitatása. A vita során kiemelésre került az MTA létrejöttékor jellemző soknyelvűség, és annak több, ma önálló országot egyaránt képviselő jellege. Ennek felelevenítésére emlékezve kutatást tervez az MTA, hogy mit jelenthetett az MTA létrejötte Bécs szempontjából, valamint a többi nemzetiség szempontjából. A kutatásba tervezik bevonni a V4-eket és még két országot (Ausztriát és Horvátországot).

A kiválósági pályázatok értékelésének folyamata folytatódik. Bár még vannak összeférhetetlenségi problémák az értékelők kiválasztásában, de a pályázatok értékelési folyamata és mérése nem támadható.

A kínai kezdeményezésre létrejött ANSO szervezet, aminek az MTA is tagja, tisztújításáról is elhangzott egy beszámoló.

Az MTA Alumni tevékenysége a járvány ellenére beindult. Már 200 középiskola kapcsolódott be a programba.

Az akadémikus tagjelölések is rendben lezajlottak. A jelöltekről az információk a Magyar Tudomány decemberi számában jelennek meg.

A ráckeresztúri akadémiai ingatlan patak parti sávjainak eladásáról született döntés. A patak környezetvédelmi felújítása miatt kerül sor az értékesítésre.

Döntés született arról, hogy az évi rendszeres akadémiai adományokat az Egészségügyi Szakdolgozók Kamarája kapja meg azzal a megkötéssel, hogy azt közvetlenül a szakdolgozókhoz kell eljuttatnia.

Beszámoló hangzott el az MTA MTÜ rendezvény sorozatáról, amely nagy érdeklődésnek örvendett, és még várható a nézőszám további növekedése, mert a rendezvények elérhetők az MTA Youtube felületén.

Az ANSO Women in Science c. konferenciáján és workshopján elhangzottak értelmében, ami szintén november folyamán került online megrendezésre, az MTA is vállalta, hogy stratégiát dolgoz ki a női kutatók számának növelésére, élet- és munkakörülményeik javítására.

Goldziher Ignác orientalista tudós halálának 100. évfordulójára nemzetközi konferenciát tartottak és emléktáblát helyeztek el a jeles iszlám kutató volt székesfehérvári házában.

Az osztályülés központi témája volt az alábbiak megvitatása:

- A IX. osztály Bolyai-kuratóriumának tisztújítására vonatkozó előterjesztés;
- a IX. osztály Akadémiai Ifjúsági Díj díjazottjaira vonatkozó előterjesztés;
- a Politikatudományi Bizottság 6 fő kooptálását javasolta a Bizottságába.

A fenti személyi kérdésekben online szavazással dönt az osztályülés.

Végül az osztályülés tudomásul vette, hogy Dusek Tamás fogja helyettesíteni a Regionális Tudományok Bizottságának elnökét, Papp Tekla védéséről készült bizottsági előterjesztést, valamint 4 fő köztestületi tagfelvételét.

Üdvözléssel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2021. 12. 15-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Bayer József Osztályelnök Úr beszámolt a legutóbbi Elnökségi Ülésről.

Első téma volt az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság ügyrendjének módosítása abból a célból, hogy a pályáztatás és a döntés az év első 2 hónapjában valósuljon meg, és legyen elég idő a nyomdai munkákra és az elszámolásra az év hátralévő részében.

Másik téma volt a tagválasztás mikéntjének az eldöntése. Ez ebben az évben is a hibrid megoldás és e-szavazás formájában fog megtörténni. Tagválasztó ülések január és február hónap folyamán lesznek.

Harmadik téma volt a Lendület Program jövő évi pályázati tervzetének megvitatása. A tervezett változtatások a fiatalok és a nők, valamint a speciálisan magyar kutatási témák előnyben részesítése a 2022-es pályázatoknál. A pályázóknál az utolsó 5 év tudományos eredményei legyenek meghatározóak.

Utolsó témaként az Elnök Úr áttekintette az év során elvégzett feladatokat.

Az osztályülés az Osztályelnök Úr elnöklésével megtárgyalta és e-szavazásra előkészítette az Akadémiai Aranyéremre, az Akadémiai-Díjra és a 2022. augusztus 20-i állami kitüntetésre javasoltak előterjesztési anyagait. Szintén e-szavazást igénylő előterjesztés hangzott el 1 fő doktori pályázatának értékelése formájában. Előterjesztésre került a Gazdálkodástudományi Bizottság 7 főt tartalmazó kooptálási javaslata, amelyről szintén e-szavazás keretében dönt az osztályülés.

Az Elnök Úr ismertette a megválasztott nem akadémikus közgyűlési képviselők bizottságok szerinti névsorát, melyet az osztályülés tudomásul vett. Szintén tudomásul vette az új köztestületi tagok felvételét is.

Mínt hogy ebben az évben ez volt az utolsó osztályülés, így ez a beszámoló is az utolsó, ezért itt kívánok minden Kedves Tagtársnak békés, boldog, vírusmentes ünnepeket és új évet.

Üdvözléssel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő

Kedves Tagtársak!

A IX. Osztály 2022. 02. 23-i online osztályülésén az alábbi témákat tárgyaltuk meg és születtek döntések:

Bayer József Osztályelnök Úr beszámolt a legutóbbi Elnökségi Ülésről.

Első téma volt az MTA Kiváló Kutatóhely pályázatának állása. 110 pályázat érkezett be, aminek elbírálása a befejezéséhez közeledik. Az utolsó szakasz, az Osztályok bíráló bizottságainak értékelése, éppen most van folyamatban. A IX. Osztályhoz 10 pályázat

tartozik. Az a terv, hogy a pályázat eredményét a májusi Közgyűlés napirendi pontjaként hirdetik ki. Másik téma volt az évi akadémiai díjakra előterjesztettek névsorának véglegesítése. A harmadik téma volt az online Közgyűlés anyagainak előkészítése és az előzetes véleményezésük lehetővé tétele, hogy az online szavazás megalapozott vélemények alapján történjen meg. Megalakult egy bizottság a külső tagok jogainak kiterjesztése céljából. Feladata a javaslat kidolgozása.

Az Osztályülés keretében javaslatot tettünk az akadémiai tisztségviselők megválasztására létrejött Jelölőbizottság Osztályunkat érintő tagjainak (2-2 tag és póttag) megújítására. Doktori Tanács Ügyrendi Bizottságába is jelöltünk tagokat, a jelenlegiek tagságának meghosszabbítását javasoltuk.

Díjazási ügyekben a QP Akadémiai Kiválósági díjjal kapcsolatban nem érkezett be jelölési javaslat. A Princes de Asturias díjra egy főt javasol az Osztály. Az ALLEA 2021. évi Madame de Staël díjára ugyan nem érkezett javaslat, de ha késve és határidőig mégis érkezik előterjesztés, akkor köremailben értesül az Osztályülés tagsága és majd online szavaz az előterjesztésről.

A most megalakuló Mozgás- és Sporttudományi Osztályközi Állandó Bizottságba 3 fő delegálását javasolta az Osztály.

Élénk vita bontakozott ki a KTB javaslatáról, amiben a KTB Osztály-állásfoglalást kér a magyar közgazdasági szaknyelv melletti kiállítás ügyében. Az előterjesztés annak alapján született a KTB-ben, hogy a BCE a nemzetközi és a pénzügyi szakok területén megszünteti a magyar nyelvű képzést. MTA IX. Osztálya az alábbi tartalmú állásfoglalást alakította ki: Az MTA IX. Osztály támogatja a KTB állásfoglalását arról, hogy szem előtt kell tartani, hogy miközben a magyar közgazdasági kutatás és felsőoktatás örvendetesen egyre több szalon kapcsolódik a nemzetközi áramlatokhoz és intézményekhez, még fontosabbá válik a magyar szakmai nyelv megőrzése és ápolása, valamint annak fenntartása a magyar nyelvű oktatás a képzés minden szintjén.

Végül 2 doktori előterjesztést is megvitatott az Osztály. A személyi és az állásfoglalási ügyekben online szavazással dönt az Osztály.

Beérkeztek az Osztályhoz tartozó Tudományos Bizottságok és az Osztály 2021. évi munkájáról készült beszámolók, amelyeket az Osztályülés egyhangúan elfogadott. Végül az Osztályülés tudomásul vette az új köztestületi tagok felvételét.

Minthogy 2022. március 1-től a következő 3 évben a nem akadémikus közgyűlési képviselő tisztségét Sándorné Kriszt Éva tölti be, ezért ezzel a beszámolóval búcsúzom Tőletek.

Természetesen az Osztályüléseken továbbra is részt veszek, de már csak mint az SJTB elnöke.

Üdvözlettel:

Hideg Éva
nem akadémikus közgyűlési képviselő